

Phần II

Những tiết học cụ thể

MỞ ĐẦU

Bài 1 THẾ GIỚI ĐỘNG VẬT ĐA DẠNG PHONG PHÚ

I – MỤC TIÊU

- Hiểu được thế giới động vật đa dạng phong phú (về loài, kích thước, về số lượng cá thể và môi trường sống).
- Xác định được nước ta đã được thiên nhiên ưu đãi, nên có một thế giới động vật đa dạng phong phú như thế nào.
- Kỹ năng nhận biết các động vật qua các hình vẽ và liên hệ đến thực tế.

II – THÔNG TIN BỔ SUNG

Đây là bài mở đầu nên GV cần chuẩn bị các tranh vẽ và các đồ dùng dạy học khác đầy đủ và phong phú, nhằm gây hứng thú yêu thích bộ môn ngay từ bài mở đầu.

Ngoài các tranh vẽ có sẵn, GV có thể đem theo các tranh, ảnh (trong tư liệu riêng của mình) để minh họa. Nếu có đĩa hoặc băng hình về thế giới động vật hoang dã, phù hợp với nội dung của bài mở đầu thì tổ chức chiếu cho xem vào cuối giờ.

III – PHƯƠNG TIỆN THIẾT BỊ DẠY HỌC CẦN THIẾT

- Tranh vẽ về các nội dung tương tự với SGK (bao gồm cả động vật không xương sống và động vật có xương sống).

- Tiêu bản, mẫu vật, tranh ảnh, băng, đĩa hình.
- Màn hình, đầu đĩa hình, máy tính đặt sẵn chương trình, máy chiếu (nếu có).

IV – GỢI Ý TIẾN TRÌNH TIẾT HỌC

1. Gợi ý lời giới thiệu

Thế giới động vật đa dạng, phong phú. Nước ta ở vùng nhiệt đới, nhiều tài nguyên rừng và biển được thiên nhiên ưu đãi cho một thế giới động vật rất đa dạng và phong phú.

2. Các hoạt động

- Hoạt động 1 : Động vật đa dạng về loài

GV cho HS nghiên cứu kĩ hình 1.1 và hình 1.2 để thấy chỉ trong một giọt nước biển, số loài động vật đã rất phong phú rồi. Vẹt là chim đẹp và quý nhưng cả thế giới có tới 316 loài khác nhau (trong đó có 27 loài vẹt có tên trong **Sách đỏ**). Từ các ví dụ đó, GV cho HS thảo luận về sự đa dạng phong phú về loài và trả lời 2 câu hỏi ở cuối mục I SGK :

Câu 1 : Thành phần loài trong một mẻ lưới trên biển, hay tát một ao cá hoặc đơm đó qua một đêm ở đầm hồ, sẽ rất đa dạng về phương diện loài. Tùy vị trí nơi học, GV chọn một nội dung thích hợp để đánh giá.

Câu 2 : Âm thanh các động vật tham gia vào bản giao hưởng đêm hè ở trên cánh đồng quê nước ta chủ yếu là những động vật có cơ quan phát âm thanh như lưỡng cư, gồm : ếch, nhái, ngoé, ễnh ương, nhái bầu, tràng hươ, cóc nước, nhái bầm và các sâu bọ có cơ quan phát âm thanh như : các loài dế, cào cào, châu chấu, sẻ sành. Âm thanh chúng phát ra coi như một tín hiệu để đực, cái gặp nhau vào thời kì sinh sản.

- Hoạt động 2 : Động vật đa dạng về môi trường sống

GV cho HS nghiên cứu hình 1.3 và hình 1.4 về động vật ở vùng Nam Cực và ở vùng nhiệt đới để thấy ngay ở Nam Cực chỉ toàn băng tuyết nhưng chim cánh cụt vẫn rất đông loài, rất đa dạng, phong phú.

Từ hình 1.4 GV cho HS dựa vào hình ảnh để ghi tên các động vật nhận biết được vào các dòng để trống ở phần chú thích (chia làm 3 môi trường : dưới nước, trên cạn và trên không). Trên cơ sở đó cho HS thảo luận để trả lời 3 câu hỏi ở cuối mục II. Đáp án gợi ý như sau :

Câu 1 : Chim cánh cụt nhờ mỡ tích lũy dày, lông rậm và tập tính chăm sóc trứng và con non rất chu đáo nên chúng thích nghi được với khí hậu giá lạnh ở vùng cực để trở thành nhóm chim cũng rất đa dạng phong phú.

Câu 2 : Nguyên nhân khiến động vật nhiệt đới đa dạng và phong phú là : nhiệt độ ấm áp, thức ăn phong phú, môi trường sống đa dạng.

Câu 3 : Động vật nước ta rất đa dạng và phong phú vì có các điều kiện như ở câu 2, thêm nữa tài nguyên rừng và tài nguyên biển nước ta chiếm một tỉ lệ rất lớn so với diện tích lãnh thổ.

V - KẾT LUẬN

GV cho HS tóm tắt lại kết quả các hoạt động để hướng tới ghi nhớ và kết luận.

VI – ĐÁP ÁN CÂU HỎI CUỐI BÀI

Chú thích hình 1.4 :

Ở cạn : Ngỗng trời ; Quạ ; Kền kền ; Bướm ; Ong ; Thỏ ; Quạ xám ; Hươu ; Báo gấm ; Vượn ; Con Lama ; Báo mèo ; Hươu xám.

Ở nước : Cá chình ; Cá nhà táng ; Ốc cánh ; Bạch tuộc ; Sứa ; Mực ; Cá chình mào ; Cá mặt trời ; Sứa lược ; Cá cần câu ; Cá răng nhọn ; Cá bụng to ; Sứa ống ; Da gai.

Câu 1 : Tùy địa phương, HS kể tên các động vật hoang dã thường gặp ở địa phương mình. GV khuyến khích HS khai thác tính đa dạng phong phú của thế giới động vật ấy. Ví dụ, đối với vùng ven biển miền Trung, HS còn có thể liên hệ đến sự đa dạng, phong phú động vật ở biển Đông.

Câu 2 : Để thế giới động vật mãi đa dạng phong phú, chúng ta phải bảo vệ “ngôi nhà” của chúng ta (tức môi trường sống của động vật như : rừng, biển, sông, hồ, ao...). Trước mắt là học tập tốt phần động vật trong chương trình Sinh học 7 để có được những kiến thức cơ bản về thế giới động vật.

VII – TÀI LIỆU THAM KHẢO

Các tài liệu số : 2, 3, 8, 16, 21 phần 1 SGK